

TEKST 15: Jødisk krønike: 'Umar i Jerusalem

5 *Nedenstående tekst stammer fra en jødisk krønike, der kun er fragmentarisk bevaret i den såkaldte Cairo Geniza – en samling af jødiske dokumenter fundet i en synagoge i Kairo. Dokumenterne, der hovedsageligt dateres til 900-1200-tallet, belyser bl.a. det jødiske samfunds historie og situation i Palæstina. Nedenstående tekst, der tydeligvis er forfattet mange år efter de omtalte begivenheder, omhandler bl.a. kaliffen 'Umars opførelse af en moské på tempelbjerget samt et forlig, der angiveligt blev indgået mellem ham, jøderne og de kristne (se ligeledes tekst 7 og 8).*

10 Således var enhver muslim, der ankom, i byen [Jerusalem] og dalen, og der kom med dem en gruppe jøder. Så beordrede han ['Umar] dem til at feje og rense helligstedet.¹ 'Umar selv overvågede dem hele tiden, og hver gang noget blev fundet, spurgte han de jødiske ældre om klippen, der var grundstenen.² Til sidst foretog en af deres [jødernes] lærde en præcis afgrænsning af stedet på baggrund af det, der var blevet fremdraget. Han ['Umar] beordrede en mur bygget omkring det hellige sted og at en kuppel skulle opføres over grundstenen, og at den skulle forgyldes.³

20 Efter dette sendte jøderne besked til alle de jøder i Syrien [Palæstina] for at underrette dem om den overenskomst, 'Umar havde indgået med dem. Brevet blev sendt tilbage til dem med en forespørgsel om antallet af mennesker, der kunne få lov til at flytte til Jerusalem. Så de trådte frem for 'Umar og spurgte ham: "Hvor mange mennesker fra det jødiske samfund vil de troendes leder beordre til denne by?" - "Hvad vil jeres fjender [de kristne] sige? Tal med dem, og herefter vil jeg fremsætte min endelige afgørelse, der vil gøre en ende på jeres tvist."

25 Herefter trådte den kristne patriark og hans følge frem, og 'Umar sagde til dem: "Jeg har lavet en aftale med jøderne angående alt. [...] Lad der komme det antal hertil, som I selv siger." Patriarken svarede: "Lad det antal af dem, der kommer hertil med deres familier og deres børn være halvtreds husstande." De blev ved med at diskutere dette indtil 'Umar besluttede, at det skulle være halvfjerds husstande – hvilket de var indforstået med.

30 Da sagde 'Umar: "Hvor ønsker I at bo i byen?" – "I den sydlige del", svarede de. Og dette er nu jødernes marked.⁴ Hensigten med deres ønsker var at være tæt på Tempelbjerget og dets porte samt ved Silwan⁵ med henblik på rituel badning.

Herefter flyttede halvfjers familier fra Tiberias og omegn med deres hustruer og børn. De fyldte kvarteret med bygninger, der eksisterede gennem mange generationer. Og efter dette...⁶

¹ *Helligstedet*: Tempelbjerget i Jerusalem, hvor det gamle jødiske tempel havde stået

² *Grundstenen*: stenen i templet, hvorpå Pagtens Ark stod, og hvortil Muhammed ifølge den muslimske tradition rejste på sin såkaldte Natterejse (*Isra*) og herefter foretog sin Himmelrejse (*Miraj*).

³ Teksten omhandler egentlig Al-Aqsa-moskéen, der oprindeligt (under 'Umar) blot var en primitiv træbygning. Dog synes fokus nu at skifte til området ved Klippemoskéen, hvis inddragelse her er en anakronisme. Klippemoskéen med sin forgyldte kuppel blev først opført senere, under kaliffen 'Abd al-Malik.

⁴ Jødernes marked: omtales i tekster fra 1000-tallet

⁵ *Silwan*: dvs. det bibelske Siloams eller Shiloahs brønd.

⁶ Teksten brydes pludseligt af her.

J. M. Rosenløv: *Kalifatet – Dets ekspansion og det muslimske herredømme i Palæstina og Syrien* (2014)

Her efter N. A. Stillmann: *The Jews of Arab Lands: A History and Source Book* (1979) s.154-55. Se også M. Gill: *History of Palestine, 634-1099* (1992) s.70-71.